

Posudek na diplomovou práci Petry Kloidové:

Identita a strategie chování homosexuálních mužů v Československu v období komunistického režimu

Předkládanou diplomovou práci Petry Kloidové, která mapuje a analyzuje životní příběhy homosexuálních mužů v Českých Budějovicích z pohledu kritické genderové analýzy, celkově hodnotím jako velmi zdařilou a inspirativní. Práce je podle mého názoru velkým přínosem jak pro obor genderových studií a GLBT či queer studií (které jsou u nás zatím stále na samém okraji akademického zájmu), tak pro zavedený a tradičně vysoce respektovaný obor českých dějin. I zde se práce Petry Kloidové v českém prostředí řadí do kategorie pionýrských studií, jež se věnují orální historii genderově a sexuálně marginalizovaných identit a obohacují tak pramennou i metodologickou základnu oboru české historie. Konceptně práce vychází a z velké části i strukturálně staví na nedávných studiích Věry Sokolové o životech neheterosexuálních lidí v období státního socialismu, knize Jana Seidla mapující vývoj homosexuality v českých zemích v posledním století a studii Franze Schindlera o životě homosexuálních mužů v socialistickém Československu. Vliv těchto tří děl je v práci velmi dominantní, a i když je na všech místech pečlivě přiznaný, citovaný a rozhodně přispívá konceptní i argumentační kvalitě předkládané práce, přeci jen bych v takto výborné práci čekala samostatnější způsob vyrovnávání se s konceptními inspiracemi vlastního výzkumu.

Nicméně, kritika práce je činností i povinností oponenta či oponentky, jako vedoucí práce považuji za důležité vyzdvihnout především to, že autorka pracovala nesmírně samostatně a aktivně a promptně reagovala na veškeré kritické připomínky a komentáře, které ode mě obdržela v průběhu výzkumu a psaní práce. Dále považuji za zásadní poukázat na to, že se jedná o práci, která je založená na původním výzkumu regionální orální historie homosexuálních mužů v Jižních Čechách (což by se mělo jistě odrážet i v samotném názvu práce, který je příliš generalizující!), kterou před autorkou zatím (alespoň pokud je mi známo) nikdo neprováděl. V tomto ohledu hodnotím jako velmi přínosné a zdařilé už jen samotné úspěšné navázání kontaktů, získání důvěry a provedení biografických rozhovorů se starší generací neheterosexuálních respondentů a respondentek o jejich životech, ambicích a strategiích v průběhu socialistického období, jež v České historii zatím stále zoufale chybí. Výzkumný projekt této diplomové práce tak záslužně rozšiřuje nedávno nastarovaný a rozsahově nesmírně ambiciózní projekt Queer Paměti v České republice.

Z řemeslného hlediska se jedná o kvalitně provedenou a zpracovanou orální historii i její následnou genderovou analýzu, inspirovanou zejména prací Radka

Miřáckého. V tomto ohledu musím vyzdvihnout právě genderovou a konstruktivistickou dimenzi autorčiny analýzy, jež se svou hloubkou a pojetím diametrálně odlišuje od spíše esecialistických a často genderově plochých závěrů Miřáckého (i Schindlera) a ukazuje, jak důležité pro studium dějin sexuality je jak konstruktivistické paradigma, tak genderová analýza. Samotná analýza rozhovorů přináší nepochybný poklad v citacích z vyprávění respondentů, vhodně uvozovaný, kontextualizovaný a doplněný o argumentaci a analýzu autorky. V této části existuje zcela logická diskrepance mezi množstvím sebraného materiálu a jeho prezentací v této práci. Je jasné, že prostorové možnosti diplomové práce dovolují prezentovat pouhý nepatrný výsek z celkového výzkumu orální historie. Přesto si myslím, že autorka vybrala velmi případné citace a detaily, které slouží k ilustraci a podpoře jejích argumentů.

Po čistě formální stránce je předkládaná práce pečlivě zpracovaná, nechybí důkladný citační aparát, teoretická část i závěrečná bibliografie je zcela adekvátní nárokům magisterské práce. Práce se vyznačuje jasnou a logickou strukturou, důkladným a systematickým zpracováním a čtivým stylistickým pojetím, které jsou zejména pro historické práce velmi důležitými součástmi přitažlivosti a srozumitelnosti pro méně zasvěcené čtenáře či širší publikum. Autorka se, podle mého názoru úspěšně, snaží přiblížit čtenáři atmosféru doby, využít detailní citace z biografických vyprávění i reflexi vlastních výzkumných kroků a postupů (zejména například co se týče používané terminologie) k „zatažení“ čtenářů a čtenářek do děje, k jeho či její aktivní (spolu)účasti na interpretaci a analýze představených narativů a argumentů. V tomto ohledu, v neustálé reflexi vlastního vkladu, v angažované pozicionalitě subjektivity, se kterou autorka do projektu vstoupila a zpracovává ho, se velmi výrazně projevuje feministický přístup bez toho, aniž by na něj autorka musela při každé zmínce upozorňovat a odvolávat se na něj.

Empirická část orální historie je podle mého názoru metodologicky přesvědčivá, analyticky propracovaná a argumentačně vyzrálá. Nechybí zde integrální propojení analýzy pramenů s teoretickou částí, což je častý neduh studentských prací. I s tímto úskalím se ale autorka bez problémů vyrovnává a je schopná provazovat svou analýzu a závěry z ní plynoucí s odkazy na koncepční rámce práce představené v teoretické části a argumenty jiných autorů a autorek, s nimiž průběžně pracuje.

Závěrem bych ráda znovu vyzdvihla celkovou argumentační a stylistickou vynikající kvalitu předložené práce, autorčinu širokou znalost odborné literatury, přínosný původní výzkum a přesvědčení, že po určitých úpravách je tato práce vhodná pro publikování.

Před závěrečnou obhajobou proto navrhuji hodnocení velmi dobře až výborně.